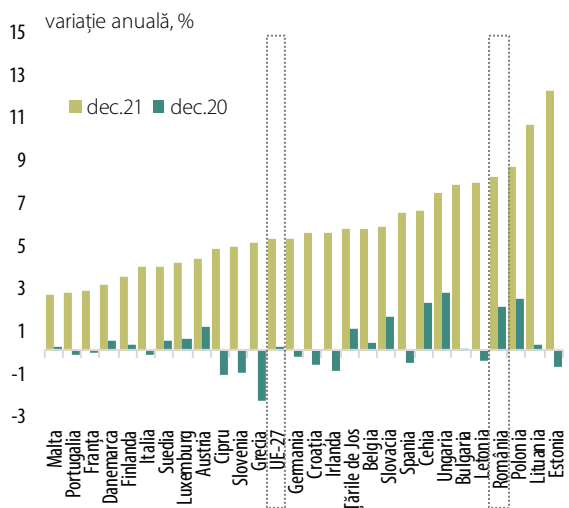

Caseta 1. Resurgența inflației – fenomen global

Evoluția inflației din România se înscrie în tendința pronunțat ascendentă a dinamicii prețurilor de consum evidențiată pe plan global în 2021. Creșteri

semnificative s-au consemnat, de pildă, în SUA, unde dinamica anuală din decembrie 2021 (7 la sută) s-a mărit cu 5,7 puncte procentuale față de nivelul de la finele anului 2020, precum și în zona euro, unde variația anuală a inflației a avansat puternic în teritoriul pozitiv (5 la sută la finele anului trecut, de la -0,3 la sută în ultima lună a anului 2020). Accelerări chiar mai mari au avut loc în țări din regiune, anul 2021 încheindu-se cu valori ale inflației de 6,6 la sută în Cehia, 7,4 la sută în Ungaria și 8,6 la sută în Polonia, în creștere de la 2-3 la sută în aceeași perioadă a anului precedent; în Lituania și Estonia s-a ajuns chiar în teritoriul cu două cifre (Grafic A).

Grafic A. Rata inflației în Europa

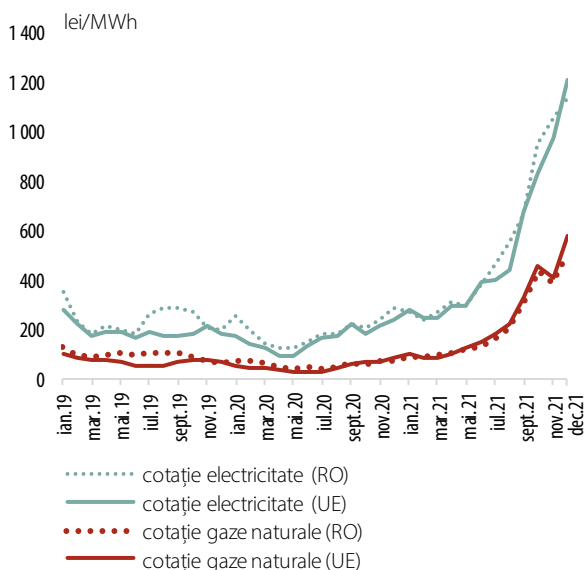
Notă: La nivel de țară, indicii sunt calculați pe baza structurilor naționale (IPC); media UE-27 utilizează IAPC.

Sursa: Trading Economics, OCDE, Eurostat, statistici naționale

Cu toate că influențele au fost multiple (funcționarea cu sincope a lanțurilor de producție și aprovizionare, creșterea cotațiilor materiilor prime, mai ales agroalimentare, recuperarea pierderilor din

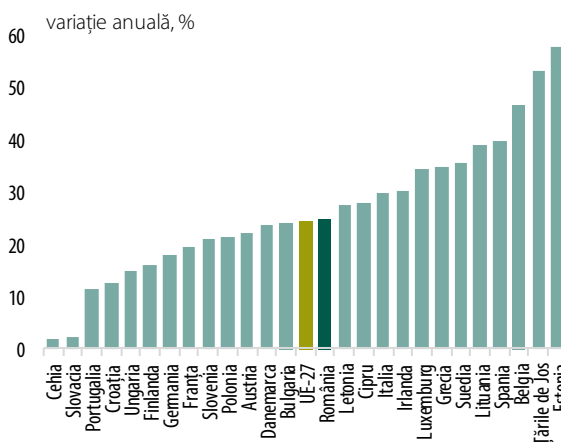
perioadele cele mai afectate de restricțiile destinate gestionării pandemiei, într-un context favorabil de cerere, susținut inclusiv de cererea reprimată), șocul de pe piața energiei se detașează ca principal factor explicativ. Dacă în prima parte a anului acesta a vizat cu precădere majorarea cotației țițeiului, în asociere cu redeschiderea economiilor, în cea de-a doua parte, determinantă – mai ales în Europa – a fost ascensiunea exponențială a prețurilor pentru energie electrică și gaze naturale. În spatele acestei evoluții se află majorarea cererii ca urmare a reluării graduale a activității, într-un context marcat de o serie de constrângeri pe partea ofertei (iarna lungă din sezonul precedent, depozitele limitate de gaze naturale, producția mai scăzută din surse regenerabile etc.) și de accelerarea procesului de tranziție către economia verde (în special pe plan european). Ilustrativ cu privire la rolul tendinței pronunțat ascendente a prețurilor produselor energetice în resurgența inflației este faptul că, în zona euro, circa jumătate din creșterea ratei anuale a inflației s-a datorat acestei componente. Având în vedere amploarea mișcărilor de preț pe acest segment, majoritatea statelor europene au recurs în această perioadă la diferite măsuri de protejare a consumatorilor, cu o durată limitată de implementare, menite să acopere în special perioada sezonului rece, când costul facturilor cu încălzirea este mai ridicat.

Grafic B. Cotațiile bunurilor energetice

Sursa: Bloomberg, OPCOM, BRM

Grafic C. Rata inflației pe segmentul energiei în Europa, decembrie 2021

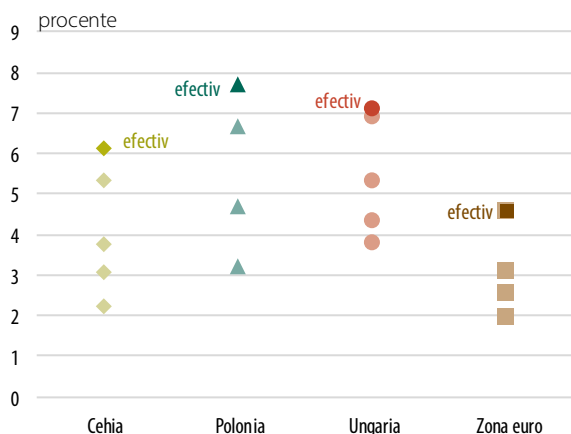

Notă: Grupa „energie” include electricitate, gaze naturale și lichefiate, energie termică, cărbuni, carburanți și alți combustibili solizi.

Sursa: Eurostat

În condițiile în care magnitudinea șocului a fost similară, piețele de energie din UE fiind puternic integrate (Grafic B), eterogenitatea evoluțiilor ratei anuale a inflației pe segmentul energetic la nivel european (Grafic C) poate fi explicată de mai mulți factori, precum gradul și viteza de transmisie diferite ale evoluției prețurilor *en gros* în cele de consum, care depind de mecanismul de stabilire a prețurilor sau de compoziția acestora, ponderea componentei energetice în coșul de consum, dar și de caracterul administrat sau nu al prețurilor pentru electricitate și gaze naturale pentru consumatorii casnici. În plus, există diferențe între schemele de protecție a consumatorilor activate în majoritatea statelor: în unele, măsurile de sprijin au

Grafic D. Revizuirea prognozelor privind rata anuală a inflației pentru T4 2021, pe parcursul anului 2021

Notă: Prognozele sunt exprimate ca rate anuale medii trimestriale.

Sursa: BCE, bănci centrale naționale

un impact direct asupra prețurilor de consum (de exemplu, prin reducerea taxelor), în timp ce în alte țări, iau forma transferurilor sociale (direcționate către gospodăriile vulnerabile, cu venituri mici) și, prin urmare, nu sunt luate în considerare în calculul IPC/IAPC (potrivit Eurostat).

Deși la debutul crizei energetice, prevalau abordările care îi atribuiau un caracter temporar, succesiunea și magnitudinea creșterilor de preț înregistrate generează efecte asupra principalelor variabile macroeconomice cu o acțiune mai persistentă față de cea evaluată inițial. Astfel, dimensiunea și multitudinea șocurilor produse pe piețele de energie au reprezentat pe parcursul anului 2021 principala cauză a revizuirilor succesive ale prognozelor de inflație realizate de băncile centrale (Grafic D).